

УДК 631.164.23

СТАРИЧЕНКО М. А., здобувач

Науковий керівник – ВАРЧЕНКО О.М., д-р екон. наук, професор

*Білоцерківський національний аграрний університет***ФАКТОРИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ**

У статті доведено, що від рівня та ефективності інвестиційної діяльності залежить подальший розвиток як окремих сільськогосподарських підприємств, так і галузі в цілому. Обґрунтовано, що характерними умовами розвитку вітчизняних сільськогосподарських підприємств є зниження обсягів інвестиційної діяльності, що зумовлено нестабільністю економічних процесів, відсутністю правових гарантій інвестиційної діяльності, недосконалістю податкової системи, значно нижчою ефективністю вкладень в сільське господарство порівняно з іншими сферами народного господарства.

Наслідки світової фінансової кризи, спад економіки та високі темпи інфляції ускладнили можливості сільськогосподарських підприємств щодо фінансування інвестицій як за рахунок власних, так і залучених фінансових ресурсів.

Проаналізовано сучасний стан фінансування інвестиційної діяльності за рахунок амортизаційних відрахувань. Встановлено, що за умови надходження виручки від реалізації продукції на розрахункові рахунки амортизація не може бути повністю перетворена у фінансові ресурси підприємства, через фінансування за рахунок неї поточних потреб підприємства та оборотного капіталу.

Узагальнено специфічні особливості інвестиційної діяльності на усіх етапах індивідуального кругообігу виробничих інвестицій. Встановлено, що швидкість проходження інвестиційних процесів залежить від характерних особливостей виробництва та форм відтворення капітальних вкладень. Виявлено, що вітчизняні сільськогосподарські підприємства менше третини додаткового прибутку витрачають на інвестиції, через незацікавленість підприємців у оновленні основних засобів.

Охарактеризовано стадії процесу відтворення основних фондів: проектування, будівництво та освоєння проектної потужності.

Доведено, що вкладення інвестицій повинно відбуватись на основі активного розвитку і використання інноваційного потенціалу. Систематизовано фактори впливу на інвестиційну діяльність сільськогосподарських підприємств.

Окреслено пріоритетні напрями інвестиційної політики для вітчизняних підприємств, що дозволить збільшити обсяг інвестиційних ресурсів та підвищити ефективність їх використання. Вважаємо, що ключове місце у пошуці шляхів активізації інвестиційної діяльності сільськогосподарських підприємств має відводитися інвестиційному клімату. Доведено, що нарощення інвестиційної діяльності сільськогосподарських підприємств можливе лише за рахунок створення належних умов для збільшення надходження інвестицій в аграрний сектор.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна діяльність, сільськогосподарські підприємства, джерела інвестицій, амортизація, інвестиційний комплекс, інвестиційна політика, інвестиційний капітал.

Постановка проблеми. Необхідною умовою розвитку сільськогосподарських підприємств є цілеспрямована інвестиційна діяльність, від обсягів та ефективності якої значною мірою залежить процес подальшого розвитку сільського господарства, який потребує значних коштів на освоєння нових технологій та підвищення рівня конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції.

Стримуючими чинниками розвитку інвестиційної діяльності вітчизняних сільськогосподарських підприємств є: нестабільність економічних процесів; відсутність належних правових і економічних гарантій іноземних інвестицій; більш висока ефективність вкладення капіталу в інші сектори вітчизняної економіки; недосконалість податкової системи та ін. За таких умов товаровиробники не спроможні самостійно змінити положення в інвестиційній сфері, оскільки основні резерви їх фінансового оздоровлення знаходяться поза межами компетенції та економічної відповідальності підприємств. Існуючі в аграрній сфері проблеми перебувають у взаємозв'язку і взаємозалежності, що потребує комплексного їх розгляду, а їх вирішення можливе лише за умови використання дієвої державної підтримки, підвищення рівня інвестиційної привабливості та обсягів інвестиційної діяльності сільськогосподарських підприємств.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Вивченню питань інвестиційної діяльності та інвестиційної привабливості сільськогосподарських підприємств присвячені праці вітчизняних і зарубіжних економістів-аграрників: В. Андрійчука, П. Канінського, М. Коденської, П. Саблука, В. Топіхи, О. Скидана та ін. Проте, проблема активізації інвестиційної діяльності сільськогосподарських підприємств залишається актуальною і потребує подальших більш глибоких наукових досліджень.

Мета дослідження – узагальнити теоретико-методичні положення і розробити практичні рекомендації щодо способів активізації інвестиційної діяльності сільськогосподарських підприємств.

Результати дослідження та їх обговорення. Оцінюючи інвестиційну діяльність у сільському господарстві України, необхідно зазначити, що характер проведених аграрних реформ поставив

сільських товаровиробників у надзвичайно складне економічне становище, що призвело до порушення процесу індивідуального відтворення на всіх його стадіях, починаючи з акумуляції інвестиційних ресурсів і закінчуючи реалізацією продукції.

Кругообіг інвестицій в сільському господарстві починається із акумуляції та нагромадження інвестиційних ресурсів. У період спадів економіки основні інвестиційні витрати лягають на власні джерела підприємств. Поглиблення економічної та фінансової кризи, нестабільність економічного середовища і високі темпи інфляції негативно позначаються особливо на галузях із сезонним характером виробництва і тривалим виробничим циклом, яким є сільське господарство. Кризові явища дестабілізують ресурсну базу інвестування підприємств. У цих умовах складно формувати можливості фінансування інвестицій за рахунок внутрішніх джерел інвестування.

Обмеженими і нестабільними стали можливості фінансування інвестицій за рахунок амортизації. При цьому, враховуючи низький рівень грошових розрахунків за господарськими операціями, амортизація не може повністю трансформуватися у фінансові ресурси підприємств. Але, навіть за умови надходження виручки на розрахункові рахунки сільськогосподарських підприємств, внаслідок їх фінансових обмежень амортизаційні відрахування спрямовуються на фінансування оборотного капіталу і поточних потреб виробництва [1].

Як переконує світовий досвід, одним з найефективніших методів стимулювання інвестиційної діяльності є введення пільгових норм амортизаційних відрахувань. У деяких країнах норма прискореної амортизації перевищує 100%, зокрема у Японії вона становить навіть 200% [2]. У Великобританії передбачено вищий рівень норм амортизації для малих підприємств, ніж для великих фірм [3]. Набагато активніше, ніж в Україні, амортизаційне джерело інвестиційних ресурсів використовується й у пострадянських країнах. Зокрема, у Росії частка амортизації, використаної на інвестиції, у обсязі власних коштів підприємств у 2010 р. становила 50%; за рахунок амортизації було профінансовано 20,5% інвестицій в основний капітал [4]. У Росії активно використовується такий різновид податкової пільги як амортизаційна премія, що передбачає одноразове списання у витрати певного відсотка первісної вартості основних фондів, це поширюється на витрати на реконструкцію та модернізацію. Із 2009 р. ліміт премії був підвищений і становив 30% первісної вартості основних фондів зі строком корисного використання від 3 до 20 років включно.

Статистичні дослідження показали, що у деяких країнах світу тільки 1/3 додаткового прибутку платники податків витрачають на інвестиції, а решта йде переважно на їх особисте збагачення. Одним із недоліків вітчизняної амортизаційної системи є відсутність зацікавленості підприємств у оновленні основних засобів.

Інвестиційна діяльність на другому етапі індивідуального кругообігу виробничих інвестицій має ряд специфічних особливостей, пов'язаних із матеріалізацією інвестиційних ресурсів. Швидкість проходження цього етапу залежить від характеру майбутніх виробничих об'єктів, а також від форм відтворення капітальних вкладень. Найбільша швидкість обороту капіталу на цій стадії досягається за технічного переозброєння підприємства, придбання нової техніки та обладнання. Отже, на другому етапі відбувається процес створення нових основних фондів. У ньому, як відомо, беруть участь безпосередньо сільськогосподарські підприємства, які ведуть будівництво господарським способом, а також будівельна індустрія, промисловість будівельних матеріалів, лісова і деревообробна галузі. Причому, сам по собі процес створення основних фондів включає три стадії: проектування, будівництво та освоєння проектної потужності.

Проектування як складова частина інвестиційного циклу залишається поза увагою дослідників через його специфічність і відносно невисоку трудомісткість, однак саме на стадії проектування закладається ефективність інвестиційного об'єкта. Окрім цього, у вітчизняній практиці не ідентифікують величини витрат на здійснення проектування, хоча їх обсяг коливається від 0,5 до 4% вартості інвестиційного проекту, що є досить значною сумою.

У загальній тривалості інвестиційного циклу період стадії будівництва складає найбільшу частку. Сільськогосподарське будівництво, на відміну від промислового, характеризується відносно невеликими термінами, що не перевищують, як правило, одного року, виняток становлять великі об'єкти. Очевидно, що скорочення термінів будівництва призводить до прискорення обороту капітальних вкладень, підвищення їх ефективності за рахунок одержання ефекту, насамперед, від скорочення часу «заморожування» коштів і від прискорення терміну реалізації потенційного ефекту.

Реалізація третьої стадії індивідуального кругообігу виробничих інвестицій пов'язана безпосередньо з циклом виробництва сільськогосподарської продукції. Час обороту на цій стадії залежить від багатьох факторів: технологічних особливостей галузей сільського господарства, тривалості вегетаційного періоду, співвідношення часу виробництва і робочого періоду, сезонності сільськогосподарського виробництва, а також використання частки готового продукту для внутрішньовиробничого споживання. Ці чинники є об'єктивними і стримують інвестиційний процес у сільському господарстві. Водночас, аграрна наука і практика доводять, що застосування високоврожайних і скоростиглих сортів сільськогосподарських культур, утримання високопродуктивних тварин, застосування інтенсивної годівлі тварин і прогресивних технологій вирощування сільськогосподарських культур можуть істотно прискорити оборот капіталу на цій стадії.

Отже, можна зробити висновок про те, що кризові явища охоплюють всі стадії кругообігу інвестицій, обмежуючи можливості інвестиційної сфери та структурної перебудови економіки, це обумовлює необхідність управління інвестиційним процесом на всіх його стадіях та обґрунтування заходів щодо активізації інвестиційної діяльності.

Дослідження вітчизняних науковців [5, 6, 7] і практика показують, що для ринкової організації економіки замкнутий на підприємстві кругообіг інвестицій не є характерним, як і замкнутий оборот продукту і доходу. Це зумовлює розширення інвестиційного процесу за межі підприємства, формує на базі одиничних кругообігів інвестицій єдину інвестиційну систему.

Інвестиції слід розглядати у тісному взаємозв'язку з іншими соціально-економічними процесами. Вкладення інвестицій – не самоціль, а лише інструмент досягнення економічної ефективності, на основі якої можуть вирішуватися різноманітні соціальні та економічні завдання.

Основною метою інвестиційної діяльності в сільському господарстві має стати створення оптимальних умов для розвитку та активізації використання інноваційного потенціалу на основі інвестицій.

Ми вважаємо важливим під час розгляду інвестиційної діяльності ввести поняття інвестиційного комплексу. Під інвестиційним комплексом слід розуміти інтегральне поєднання організацій, що входять в одну (суміжну) галузь, пов'язаних між собою економічними відносинами в сфері виробництва і розподілу продукції, товарів, послуг на конкретному сегменті ринку (території) з метою оптимізації використання та розподілу інвестиційних ресурсів. Фактори, які впливають на інвестиційну діяльність, поділяються за можливостями впливу на них з боку суспільства на об'єктивні і суб'єктивні (рис. 1).

Об'єктивні чинники – це забезпеченість сировинними ресурсами, природно-кліматичні умови. Об'єктивними чинниками, які стримують інвестиційну діяльність у сільському господарстві, є: сезонність виробництва; тривалий виробничий цикл; уповільнений кругообіг інвестицій; висока капіталомісткість продукції; природно-кліматичний і демографічний фактори та ін.

Суб'єктивні фактори, насамперед, пов'язані з управлінською діяльністю.

Розглядаючи інвестиційну діяльність як складну багаторівневу багатофункціональну економічну систему, за її формування та розвитку слід використовувати напрямки діяльності, що забезпечують її системну раціональність. Оскільки зв'язки між суб'єктами та об'єктами інвестиційної діяльності різноманітні, то необхідно виділити із них системоутворювальні зв'язки і виявити характер їх прояву в напрямках розвитку саме інвестиційної діяльності.

Основними напрямками інвестиційної діяльності виступають заходи з організації сприятливого режиму діяльності вітчизняних і зарубіжних інвесторів, підвищення прибутковості та мінімізації ризиків в інтересах досягнення стабільності соціально-економічного розвитку, підвищення життєвого рівня населення. Ми вважаємо, що інвестиційний клімат, політику, потенціал можна розглядати як індикатор та об'єкт впливу на інвестиційну діяльність реципієнта. Водночас окремі автори розглядають інвестиційний потенціал та інвестиційні ризики як елементи інвестиційної привабливості [8]. У свою чергу інвестиційний потенціал підприємства є якісною характеристикою, яка враховує показники об'єктивних передумов для інвестицій і залежить від рівня економічного розвитку території [9]. Доцільно враховувати, на нашу думку, ту обставину, що інвестиційний потенціал підприємства має враховувати макроекономічні характеристики, насиченість території факторами виробництва, споживчий попит населення та інвестиційну політику.

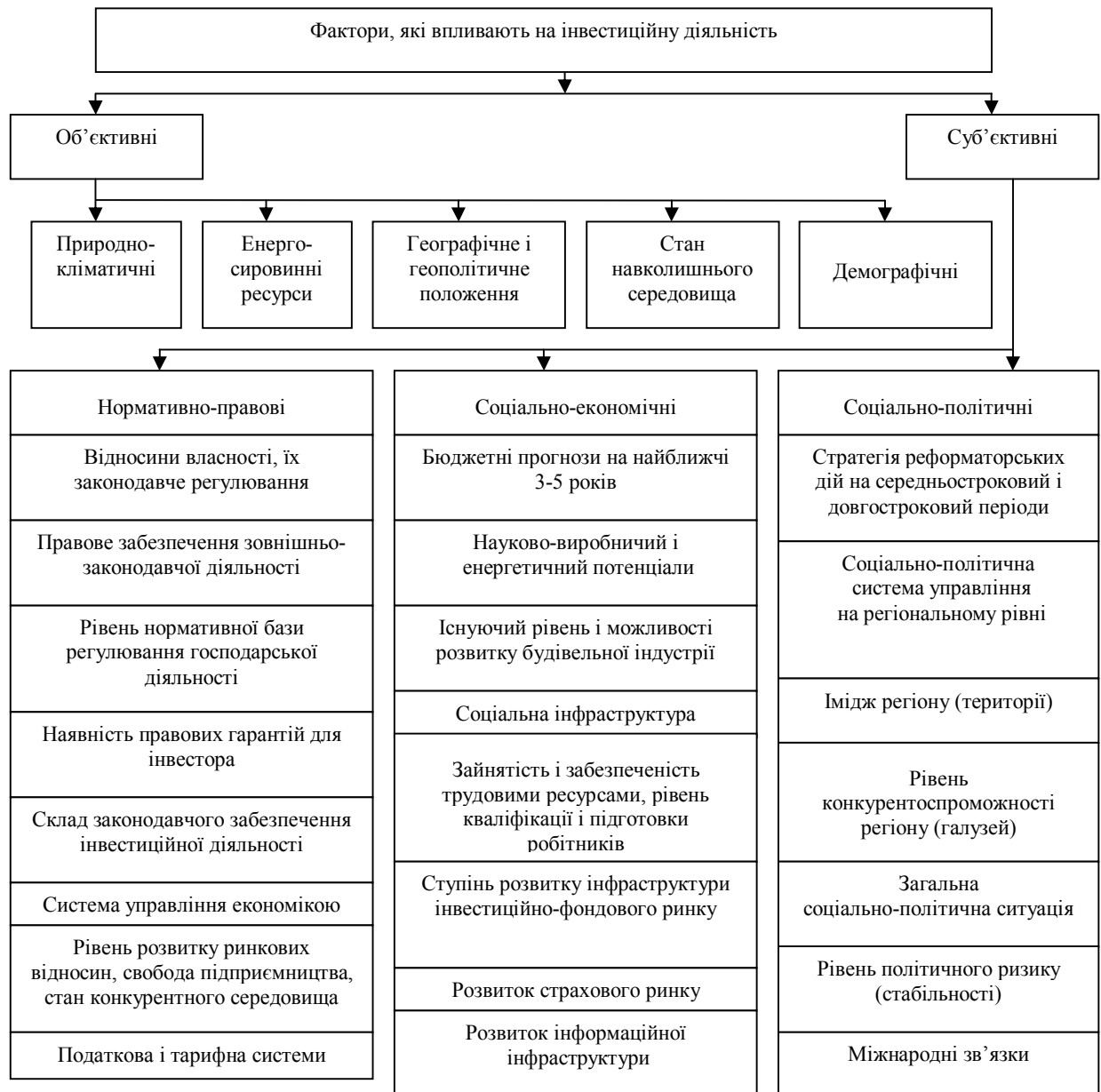

Рисунок 1. Фактори, що впливають на інвестиційну діяльність сільськогосподарських підприємств.

Джерело: складено автором.

Крім того, особливе місце у вирішенні проблем активізації інвестиційної діяльності в сільському господарстві має відводитися формуванню сприятливого інвестиційного клімату. Зазначимо, що у 2012 р. Україні вдалося дещо покращити свої позиції за показником глобального індексу конкурентоспроможності Всесвітнього економічного форуму, посівши 73 місце серед 144 країн порівняно із 82 місцем серед 142 країн світу роком раніше [10]. Проте за індексом технологічного розвитку позиція України не покращується (81 місце), її відносять до групи транзитивних країн, які конкурують за допомогою низькотехнологічних засобів виробництва та мають низький рівень продуктивності праці, але наближаються до середньотехнологічно розвинених країн. Маючи у цілому непогані потенційні передумови для інноваційного розвитку, Україна за індексом інноваційності економіки посідає у зазначеному рейтингу 71 місце, оскільки її економіка має низьку насиченість новітніми технологіями, а обсяг і якість прямих іноземних інвестицій, що виступають важливим джерелом трансферу технологій, знаходяться у вкрай незадовільному стані.

Внаслідок технологічної відсталості та недосконалої структури економіки, що доповнюються недоліками організаційно-економічного та інституційного забезпечення економічних процесів, національне виробництво характеризується низькою продуктивністю праці. За даними The

Conference Board Total Economy Database, у 2011 р. Україна відставала за показником продуктивності праці (ВВП на одного зайнятого) від старих країн-членів ЄС у 3–6 разів, нових східноєвропейських країн-членів ЄС (крім Румунії та Болгарії) – у 2,0–3,7 рази, а також країн СНД: Азербайджану – у 1,2 раза, Казахстану – у 1,6, Білорусі – у 2, Росії – у 2,2 рази [11].

Зазначимо, що за період з 2010 р. в Україні було здійснено широке коло заходів щодо удосконалення інституційного та нормативно-правового забезпечення інвестиційної діяльності, унормовано багато проблемних питань. Водночас ці дії часто характеризуються взаємною неузгодженістю, дублюванням, орієнтацією переважно на державне ресурсне забезпечення. За неефективності діючих механізмів підтримки інвестиційної діяльності, паралельно запроваджуються нові без належного обґрунтування. Відтак нівелюється спрямованість державної інвестиційної політики на забезпечення модернізації реального сектору економіки, підтримку та розширення високотехнологічних виробництв, інновацій. Успішне здійснення модернізації української економіки вимагає проведення послідовної системної державної політики, спрямованої на радикальне збільшення обсягу інвестицій та його спрямування, насамперед, на технологічне оновлення існуючих виробничих потужностей та створення нових виробництв. В умовах дефіциту інвестиційних ресурсів у реальному секторі національної економіки, обмежених можливостей державного інвестування та наявності низки ризиків для продовження висхідних тенденцій інвестиційної діяльності державі необхідно задіяти широкий арсенал механізмів та інструментів, спрямованих на стимулювання інвестиційної діяльності корпоративного сектору економіки, залучення внутрішніх і зовнішніх інвестиційних ресурсів та створення ефективної системи управління інвестиційними процесами. На найближчий період доцільно зосередитись на декількох пріоритетних напрямках інвестиційної політики, що здатні вплинути на збільшення обсягів інвестиційних ресурсів і підвищення ефективності їхнього використання. Серед цих напрямів: удосконалення механізмів та інструментів державної політики, спрямованих на розширення інвестиційного потенціалу та активізацію інвестиційної діяльності підприємств; суттєве підвищення ефективності державного інвестування на основі чіткого визначення вичерпного переліку інвестиційних пріоритетів з метою уникнення розпорошення інвестиційних ресурсів, а також широкого запровадження реалізації проектів на засадах державно-приватного партнерства; покращення інвестиційного клімату через удосконалення загального (податкового, земельного, корпоративного, митного) та спеціального інвестиційного законодавства, підвищення рівня захисту інтересів приватних інвесторів, посилення заходів боротьби з корупцією у сфері інвестиційної діяльності [1].

Аналіз трансформацій в інвестиційній діяльності сільського господарства показує, що тривалий спад інвестиційної активності, руйнування матеріально-технічної бази аграрного виробництва, технологічна деградація галузі, що підсилюється низькою конкурентоспроможністю вітчизняної сільськогосподарської продукції, збільшили коло проблем, які вимагають негайного рішення. Тому в умовах дефіциту інвестиційних ресурсів особливого значення набуває встановлення черговості у вирішенні перелічених проблем. Інакше кажучи, має здійснюватися ранжування проблем та визначення шкали їх переваг в часі і просторі, тобто розставлятися економічні та інвестиційні пріоритети.

Узагальнення економічної літератури, а також сучасна ситуація, що склалася в сільському господарстві, дозволили запропонувати наступну систему пріоритетів:

- економічні: стимулювання внутрішнього платоспроможного попиту населення, в тому числі і на продовольство, підвищення його життєвого рівня; забезпечення пріоритету на внутрішньому продовольчому ринку вітчизняним товаровиробникам за допомогою податкових пільг, дотацій, компенсацій, митної політики; легалізація та розвиток земельного ринку; подолання монополізму переробних і агросервісних підприємств вдосконаленням форм кооперації та агропромислової інтеграції;

- інвестиційні: здійснення структурної перебудови сільського господарства в напрямку технічної та технологічної модернізації; формування інвестиційної інфраструктури ринкового типу через створення інноваційних, інвестиційних, лізингових та інших фондів, обслуговуючих реальне виробництво; забезпечення доступності та привабливості для сільських товаровиробників різних форм кредитування інвестиційної діяльності (кредитна кооперація, інвестиційні, товарні кредити);

- галузеві: забезпечення бюджетного фінансування таких стратегічних галузей сільського господарства як селекція, насінництво і племінна справа, розвиток яких багато в чому визначає конкурентоспроможність вітчизняної сільськогосподарської продукції, діяльність, а також всі економічні та соціальні процеси в інтересах всього суспільства і кожного громадянина.

Висновки. Для подолання процесів гальмування інвестиційної діяльності в аграрному секторі економіки необхідно створити відповідну нормативно-правову базу, яка б регулювала інвестиційні процеси у сільському господарстві з метою підвищення ефективності та конкурентоспроможності товаровиробників. Необхідно прийняти комплексну програму залучення інвестицій, що передбачатиме: впровадження та розроблення механізмів залучення іноземних інвестицій; підвищення рівня гарантій і прав інвесторів; створення державного реєстру іноземних інвесторів і банку даних про об'єкти іноземного інвестування тощо. Отже, активізація інвестиційної діяльності аграрного сектору економіки має важливе значення для модернізації та розвитку сільського господарства і АПК, для забезпечення продовольчої безпеки країни та підвищення конкурентоспроможності вітчизняної продукції. Без інвестицій неможливо вирішити існуючі проблеми в галузі, тому пошук різних способів залучення й акумуляції інвестиційних ресурсів на вирішення стратегічних завдань галузі є найважливішою умовою подолання загроз та перешкод і виходу аграрної економіки з кризи.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Пріоритети інвестиційної політики у контексті модернізації економіки України. – К.: НІСД, 2013. – 48 с.
2. Japan releases 2012 tax reform outline / Ernst & Young International Tax Alert (30 December 2010) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://tmagazine.ey.com/wp-content/uploads/2011/01/2010G_CM2209_Japan-releases-outline-of-2011-tax-proposals.pdf
3. An International Comparison of Tax Assistance for Investment in Research and Development / Department of Finance Canada [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.fin.gc.ca/taxexp-depfisc/2009/taxexp0902-eng.asp>
4. Инвестиции в основной капитал по источникам финансирования / Росстат [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.gks.ru/bgd/regl/b11_13/IssWWW.exe/Stg/d6/23-05.htm
5. Ковтун Н. В. Статистичне дослідження інвестиційного процесу та інвестиційної діяльності: теорія, методологія, практика / Н. В. Ковтун. – К., 2005. – 440 с.
6. Пересада А. А. Управление инвестиционным процессом / А. А. Пересада. – К.: Лібра, 2002. – 472 с.
7. Стефанович Є. А. Інвестиційна діяльність як економічне явище / Є. А. Стефанович // Економіка та держава. – 2010. – № 11. – С. 60–64.
8. Носова О. В. Інвестиційна привабливість підприємства / О. В. Носова // Стратегічні пріоритети. – 2007. – №1(2). – С. 120–126.
9. Бережна І. Ю. Теоретико-економічні підходи до обґрунтування змісту інвестиційного потенціалу / І. Ю. Бережна // Держава та регіони. – 2010. – №6. – С. 253–258.
10. The Global Competitiveness Report 2012–2013: Full Data Edition. – Geneva: World Economic Forum, 2012. – P. 15 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2012-13.pdf
11. The Conference Board. Total Economy Database [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.conference-board.org/data/economydatabase>.

REFERENCES

1. Priorytety investycijnoi' polityky u konteksti modernizacii' ekonomiky Ukrainy. – K.: NISD, 2013. – 48 s.
2. Japan releases 2012 tax reform outline / Ernst & Young International Tax Alert (30 December 2010) [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: http://tmagazine.ey.com/wp-content/uploads/2011/01/2010G_CM2209_Japan-releases-outline-of-2011-tax-proposals.pdf
3. An International Comparison of Tax Assistance for Investment in Research and Development / Department of Finance Canada [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.fin.gc.ca/taxexp-depfisc/2009/taxexp0902-eng.asp>
4. Ynvestycyy v osnovnoj kapytal po ystochnyкам fynansyrovanyja / Rosstat [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.gks.ru/bgd/regl/b11_13/IssWWW.exe/Stg/d6/23-05.htm
5. Kovtun N. V. Statystychnye doslidzhennja investycijnogo procesu ta investycijnoi' dijal'nosti: teorija, metodologija, praktyka / N. V. Kovtun. – K., 2005. – 440 s.
6. Peresada A. A. Upravlinnja investycijnym procesom / A. A. Peresada. – K.: Libra, 2002. – 472 s.
7. Stefanovyh Je. A. Investycijna dijal'nist' jak ekonomichne javyshhe / Je. A. Stefanovyh // Ekonomika ta derzhava. – 2010. – № 11. – S. 60–64.
8. Nosova O. V. Investycijna pryvablyvist' pidpryjemstva / O. V. Nosova // Strategichni priorytety. – 2007. – №1(2). – S. 120–126.
9. Berezhna I. Ju. Teoretyko-ekonomichni pidhody do obg'runtuvannja zmistu investycijnogo potencijalu / I. Ju. Berezhna // Derzhava ta regiony. – 2010. – №6. – S. 253–258.
10. The Global Competitiveness Report 2012–2013: Full Data Edition. – Geneva: World Economic Forum, 2012. – P. 15 [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2012-13.pdf
11. The Conference Board. Total Economy Database [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.conference-board.org/data/economydatabase>.

Инвестиционная деятельность сельскохозяйственных предприятий и факторы ее обеспечения

М. А. Стариченко

В статье доказано, что от уровня и эффективности инвестиционной деятельности зависит дальнейшее развитие как отдельных сельскохозяйственных предприятий, так и отрасли в целом. Обосновано, что характерными условиями развития отечественных сельскохозяйственных предприятий является снижение объемов инвестиционной деятельности, что обусловлено нестабильностью экономических процессов, отсутствием правовых гарантий инвестиционной

деятельности, несовершенством налоговой системы, меньшей эффективностью вложений в сельское хозяйство по сравнению с другими сферами народного хозяйства.

Последствия мирового финансового кризиса, спад экономики и высокие темпы инфляции усложнили возможности сельскохозяйственных предприятий по финансированию инвестиций как за счет собственных, так и привлеченных финансовых ресурсов.

Проанализировано современное состояние финансирования инвестиционной деятельности за счет амортизационных отчислений. Установлено, что при условии поступления выручки от реализации продукции на расчетные счета амортизация не может быть полностью преобразована в финансовые ресурсы предприятия из-за финансирования за счет нее текущих потребностей предприятия и оборотного капитала.

Обобщены специфические особенности инвестиционной деятельности на всех этапах индивидуального кругооборота производственных инвестиций. Установлено, что скорость прохождения инвестиционных процессов зависит от характерных особенностей производства и форм воспроизводства капитальных вложений. Выявлено, что отечественные сельскохозяйственные предприятия менее трети дополнительной прибыли тратят на инвестиции, вследствие незаинтересованности предпринимателей в обновлении основных средств.

Охарактеризованы стадии процесса воспроизводства основных фондов: проектирование, строительство и освоение проектной мощности.

Доказано, что вложение инвестиций должно происходить на основе активного развития и использования инновационного потенциала. Систематизированы факторы влияния на инвестиционную деятельность сельскохозяйственных предприятий.

Определены приоритетные направления инвестиционной политики для отечественных предприятий, что позволит увеличить объем инвестиционных ресурсов и повысить эффективность их использования. Считаем, что ключевое место при поиске путей активизации инвестиционной деятельности сельскохозяйственных предприятий должно отводиться инвестиционному климату. Доказано, что наращивание инвестиционной деятельности сельскохозяйственных предприятий возможно лишь за счет создания условий для увеличения притока инвестиций в аграрный сектор.

Ключевые слова: инвестиции, инвестиционная деятельность, сельскохозяйственные предприятия, источники инвестиций, амортизация, инвестиционный комплекс, инвестиционная политика, инвестиционный капитал.

Надійшла 26.03.2014 р.